

Biblioteka
ŽESTINA

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
David Lagercranz
“Det som inte dödar oss”

Det som inte dödar oss © David Lagercrantz & Moggleden AB,
first published by Norstedts, Sweden, in 2015.
Published by agreement with Norstedts Agency.

Copyright © 2015 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Autor ilustracije na naslovnoj strani i dizajn korice
Dragan Bibin

ISBN 978-86-7702-411-6

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2015.

David Lagerkranc

ONO ŠTO NAS NE UBIJE

ČETVRTI DEO SERIJALA
MILENIJUM

Sa švedskog preveo

Dorijan Hajdu

Čarobna
knjiga

PROLOG

Godinu dana ranije, u zoru

Ova priča počinje jednim snom, i to ne čak ni nekim posebnim. Jedna ruka ritmično i uporno udara u dušek u staroj sobi u ulici Lundagatan.

Ipak, zbog tog sna Lizbet Salander u ranu zoru ustane iz kreveta. Zatim sedne za kompjuter i započne lov.

DEO 1

BUDNO OKO

1–21. novembar

NSA, *National Security Agency*, jeste američki državni organ koji pripada ministarstvu odbrane. Sedište se nalazi u Fort Midu u Merilendu, kraj auto-puta Patuksent.

Od osnivanja 1952. godine, NSA radi na praćenju signala – sada najviše interneta i telefonskog saobraćaja. Instituciji se neprekidno povećavaju nadležnosti i danas svakodnevno prisluškuje više od dvadeset milijardi razgovora i prepiski.

POGLAVLJE 1

Rani novembar

Frans Balder je sebe oduvek smatrao lošim ocem.

Iako je Avgust imao već osam godina, Frans jedva da je ikad i pokušao da ponese ulogu oca, i niko ne bi mogao da kaže da mu je taj zadatak i sada bio prijatan. Ali to mu je obaveza, tako je na to gledao. Dečaku nije bilo dobro kod njegove bivše žene i njenog prokletog muža Lasea Vestmana.

Frans Balder je zato ostavio posao u Silicijumskoj dolini i vratio se kući, i sad je gotovo šokiran stajao na aerodromu „Arlanda“ čekajući taksi. Dočekalo ga je vreme iz pakla. Kiša i vetar šibali su ga po licu i po stoti put zapitao se da li je napravio pravi izbor.

Od svih arogantnih budala, on će biti otac, i to puno radno vreme. Koliko je to iščašeno? Mogao je isto tako da počne da radi i u zoološkom vrtu. Nije znao ništa o deci, jedva da je znao išta i o samom životu, a najčudnije od svega: niko ga nije molio da ovo uradi. Nije ga zvala majka ili baba i preklinjala ga da preuzme odgovornost.

Sam je doneo odluku i sad je planirao – nasuprot staroj presudi o starateljstvu i bez ikakvog upozorenja – samo da ode kod bivše žene i odvede sina kući. Sigurno će biti svađe. Prokleti Lase Vestman će ga sigurno premlatiti. Ali šta je tu je, i on zato uskoči u taksi. Vozila ga je žena koja je manično žvakala žvaku i pokušavala da razgovara s njim. Ne bi joj pošlo za rukom ni da mu je bolji dan. Frans Balder nije voleo ćaskanje.

Sedeo je na zadnjem sedištu i razmišljao o sinu i svemu onome što se nedavno desilo. Avgust nije bio jedini, čak ni glavni razlog što je dao ostavku u *Solifonu*. Čitav život mu je bio pred raspadom i on se na trenutak zapita da li će zaista imati snage. Na putu ka Vasastanu kao da krv prestade da mu teče venama, ali on ipak potisnu pomisao da ostavi sve. Sada nije smeo da se povuče.

U ulici Tušgatan on plati taksistkinji, iznese prtljag i spusti ga kraj ulaznih vrata. Jedino što je poneo uz stepenice bila je prazna putna torba sa

šarenom kartom sveta koju je kupio na aerodromu u San Francisku. Stade zadihan ispred vrata, zažmuri i zamisli sve moguće scene svađe i ludila, a zapravo – pomisli – ko bi i mogao da im zameri? Niko se ne pojavljuje tek tako i odvodi dete iz doma, posebno ne otac koji se dotad angažovao samo putem uplata na bankovni račun. Ali po njegovom viđenju, situacija je kritična, pa zato očisti odelo i pozvoni, bez obzira na to što bi više od svega voleo da pobegne.

U prvi mah nije bilo odgovora. A onda se vrata širom otvoriše i na njima se pojavi Lase Vestman sa svojim izrazito plavim očima, širokim grudnim košem i moćnim šakama, za koje se činilo da su napravljene da bi povređivale ljude i zbog kojih je često igrao negativce u filmovima, iako nijedna od uloga – u to je Frans Balder bio ubeđen – nije bila toliko negativna kao ona koju je igrao u svakodnevnom životu.

„O gospode“, reče Lase Vestman. „Nije loše. Sam genije nam je došao u posetu.“

„Došao sam po Avgusta“, odvrati Frans.

„Šta?“

„Vodim ga, Lase.“

„Mora da se šališ.“

„Nikad nisam bio ozbiljniji“, pokuša on, a utom se iz sobe levo pojavi i bivša žena Hana, istina ne onako lepa kao nekad. Razlog za to je previše nesreća, a verovatno i previše cigareta i pića. Ipak, njega preplavi neka neočekivana nežnost, posebno kad spazi masnicu na njenom vratu i kad mu se, uprkos svemu, učini da je htela da mu poželi dobrodošlicu. Ali ona ne stiže ni da progovori.

„Zašto bi te odjednom bilo briga?“, upita Lase Vestman.

„Zato što je sad dosta. Avgustu je potreban siguran dom.“

„A to ćeš ti da mu obezbediš, Proko Pronalazaču? Kad si u životu uradio išta osim što si buljio u kompjuter?“

„Promenio sam se“, odgovori on i oseti se jadno, i to ne samo zato što je zapravo i sâm sumnjao da se iole promenio.

Zadrhta i kad mu Lase Vestman priđe, tako krupan i sa potisnutim besom. Bilo je tako nedvosmisleno jasno da nikakav otpor ne bi mogao da pruži ako bi ovaj ludak krenuo na njega, kao i to da je čitava ideja,

od početka do kraja, bila uvrnuta. Ali čudno je to što ne nastupi nikakav izliv besa, ne dođe ni do kakve scene, pojavi se samo jedan strogi osmeh propraćen rečima:

„Pa, to je odlično!“

„Kako to misliš?“

„Jednostavno je pravo vreme, zar ne, Hana? Konačno malo odgovornosti od gospodina Zauzetog. Bravo, bravo!“, nastavi Lase Vestman i teatralno zatapša rukama, a kasnije se ispostavilo da je upravo to najviše plašilo Fransa Baldera – koliko su lako pustili dečaka.

Bez protesta, ikakvog osim krajnje simboličnog, dozvolili su mu da odvede sina. Možda im je Avgust bio samo teret. Nije bilo lako zaključiti. Hana mu je uputila nekoliko pogleda koje je bilo teško protumačiti, ruke su joj se tresle, a vilica joj je bila stegnuta. Ali postavila je premalo pitanja. Trebalo je da uleti u ispitivanje, da navede hiljadu zahteva i upozorenja i zabrine se zbog narušavanja sinovljevih rutina. Ali ona sada samo reče:

„Jesi li siguran u ovo? Hoćeš li se snaći?“

„Siguran sam“, odvrati on, i svi zajedno odoše u Avgustovu sobu. Frans ga ugleda prvi put posle više od godinu dana i posrami se.

Kako je mogao da napusti takvog dečaka? Bio je tako lep i čudesan sa svojom gustom kovrdžavom kosom i vižljastim telom, i sa ozbiljnim plavim očima, udubljenim u ogromnu slagalicu jedrenjaka. Čitava njegova pojava kao da je vikala: „Ne uznemiravaj me“, i Frans mu polako priđe, kao da se približava nepoznatom ili neuračunljivom biću.

Ipak, on uspe da mu skrene pažnju, uzme ga za ruku i izvede u hodnik. To nikad neće zaboraviti. O čemu li je Avgust razmišljao? Šta je mislio da se dešava? Nije pogledao ni njega ni majku, i naravno, sasvim je ignorisao mahanja i pozdravljanja. Samo je ušao s njim u lift. Bilo je toliko jednostavno.

Avgust je autističan. Verovatno je i teško ometen u razvoju, iako za to nisu dobili nedvosmislene potvrde, i kad bi ga neko video iz daljine, mogao bi pomisliti upravo suprotno. Sa svojim izvrsnim, koncentrisanim licem, zračio je nekom kraljevskom uzvišenošću, ili barem aurom

da obaziranje na okruženje smatra bezvrednim. Ali kad bi ga bliže pogledao, spazio bi neku mrenu u njegovom pogledu, a još uvek nije izustio ni svoju prvu reč.

Time je izneverio sve prognoze koje je dobio kao dvogodišnjak. U to vreme lekari su im rekli da Avgust verovatno spada u manjinu autistične dece koja nisu ometena u razvoju i ako samo bude išao na intenzivnu biheviorističku terapiju, preduslovi su – uprkos svemu – prilično dobri. Ali ništa nije bilo onako kako su se nadali, a Frans Balder iskreno nije ni znao šta se desilo sa svim pokušajima podrške i pomoći, pa čak ni sa dečakovim obrazovanjem. Frans je živeo u sopstvenom svetu, preselio se u Ameriku i sukobio se sa svim i svakim.

Bio je idiot. Ali sada će otplatiti dug i brinuće se o sinu, i to svom snagom. Zatražio je izveštaje i pozvao specijaliste i pedagoge, i odmah mu je bilo potpuno jasno da od novca koji je slao Avgust nije imao nikakve koristi, već je on otišao drugde, pre svega na Laseovu raskalašnost i troškove glume. Izgleda da je dečak u najvećoj meri bio prepušten sam sebi i da se ukočio u svojim kompulzivnim navikama, a verovatno je doživeo i nešto gore o toga – i zbog toga se Frans vratio kući.

Jedan psiholog ga je pozvao i rekao da je zabrinut zbog misterioznih modrica na dečakovom telu, a njih je i Frans video. Bile su mu svuda po rukama i nogama, po grudima i ramenima. Prema Haninim rečima, one su posledica dečakovih sopstvenih napada, epizoda kad se bacaka napred-nazad, a Frans je istina već narednog dana prisustvovao jednom takvom napadu, i to ga je prestravilo. Ali smatrao je da to svedjedno ne objašnjava modrice.

Sumnjao je na nasilje i potražio je pomoć jednog lekara opšte prakse i jednog policajca kog je privatno poznavao, i iako ni oni nisu mogli sa sigurnošću da potvrde njegove sumnje, bio je sve uznemireniji i napisao je niz dopisa i prijava. Na dečaka gotovo da je zaboravio. Primetio je da ga je lako zaboraviti. Avgust je uglavnom sedeo na podu sobe koju mu je Frans namenio u kući u Saltšebadenu, s pogledom na more, i slagao slagalice, svoje beznadežne slagalice od više stotina delova, koje je virtuosno sklapao, samo da bi ih potom rasturio i počeo iz početka.

Frans je u početku bio fasciniran. Imao je osećaj da gleda velikog umetnika na delu, a katkad bi ga obuzela i iluzija da će ga dečak svakog trenutka pogledati i reći mu nešto krajnje zrelo. Ali Avgust nije progovarao, a ako bi i podigao glavu, pogledao bi pored njega ka prozoru i sunčevoj svetlosti koja se odbijala o površinu vode, i Frans ga je naposletku ostavio na miru. Avgust je ostao u svojoj usamljenosti, a Frans ga je retko i izvodio, čak i u dvorište.

Čisto formalno, on nije smeo da se stara o dečaku i nije hteo da rizikuje dok se slučaj pravno ne okonča, pa je zato kućepaziteljka Lota Rask išla u nabavku. Osim toga, ona je i kuvala i čistila. Fransu Balderu taj deo života nije išao od ruke. Razumeo se u svoje kompjutere i svoje algoritme, i ni u šta drugo, i što je više vremena prolazilo, to se više bavio njima i prepiskom sa advokatima, a noću je spavao jednako loše kao i u Americi.

Iza ćoška su ga čekali sudski pozivi i oluje, i on je svako veče pio po flašu crnog vina, uglavnom „amarona“, što i nije bilo od pomoći, osim kratkoročno. Bilo mu je sve lošije i zamišljao je kako se pretvara u dim ili odlazi na neko negostoljubivo mesto, van svake časti. Ali onda se jedne subote u novembru nešto desilo. Bilo je vetrovito, hladno veče, i on i Avgust su išli ulicom Ringvegen na ostrvu Seder i smrzavali se.

Bili su na večeri kod Fare Šarif u ulici Sinkensveg i Avgust je već odavno trebalo da bude u krevetu. Ali večera se odužila i Frans Balder se previše odao. Fara Šarif je imala tu osobinu. Ljudi su pred njom otvarali dušu. Ona i Frans su se poznavali još otkako su zajedno studirali informatiku na Imperijal koledžu u Londonu, a danas je Fara bila jedna od malobrojnih na njegovom nivou u celoj zemlji, ili barem jedna od malobrojnih koji su pristojno pratili njegov tok misli, a nje-mu je predstavljalo neverovatno oslobođenje da se nađe s nekim ko ga razume.

Ali ona ga je i privlačila, i uprkos mnogim pokušajima, nikad nije uspeo da je zavede. Frans Balder nije bio dobar u osvajanju žena. Ali ovog puta dobio je zagrljaj za rastanak koji zamalo nije prerastao u poljubac, i on je na to gledao kao na veliki uspeh, i o tome je razmišljao dok su on i Avgust prolazili pored sportskog terena u Sinkensdamu.

Frans odluči da sledećeg puta unajmi bebisiterku, a onda možda... Ko zna? U daljini zalaja pas. Ženski glas povika iza njega, uznemireno ili veselo, teško je razlučiti, a Frans pogleda ka ulici Hurnsgatan i raskrsnici na kojoj je planirao da ugrabi taksi ili ode metroom do stanice Slusen. Osećala se kiša u vazduhu i na prelazu svetlo na semaforu pređe u crveno, a s druge strane ulice pojavi se iznureni muškarac u svojim četrdesetim koji mu se učini poznatim. Frans utom uhvati Avgusta za ruku.

Hteo je da se osigura da će mu sin ostati na trotoaru i tad oseti: ruka mu je bila stegnuta, kao da je dečak snažno odreagovao na nešto. Osim toga, pogled mu je bio fokusiran i jasan, kao da je ona koprena magično sklonjena i da Avgust – umesto da zuri ka svojim unutarnjim vrtlozima – razume nešto dublje i veće od nas ostalih u vezi sa ovim prelazom i raskrsnicom. Stoga se Frans ne osvrnu na činjenicu da se uključilo zeleno svetlo.

Umesto toga, on pusti sina da ostane nepomičan i posmatra scenu, i utom ga, ne razumevajući zašto, preplaviše osećanja, što ga začudi. Reč je samo o pogledu, ni o čemu drugom, a i taj pogled nije bio preterano svetao niti veseo. Ipak, on Fransa podseti na nešto udaljeno i zaboravljeno što mu je dremalo u sećanju i po prvi put posle duže vremena, njega ispuni nada.

POGLAVLJE 2

20. novembar

Mikael Blumkvist je spavao svega nekoliko sati, i to zato što je čitao krimić Elizabet Džordž. To, naravno, nije bilo preterano razumno. Novinski guru Uve Levin iz *Serner medije* tokom prepodneva trebalo bi da predstavi plan za *Milenijum* i Mikael bi trebalo da bude odmoran i spreman na borbu.

Ali nije mogao da razmišlja. Obuzeo ga je prkos, pa je samo nevoljno ustao i napravio neuobičajeno jaki kapučino na svojoj *jura imprezi X7*, aparatu koji mu je isporučen na kućnu adresu uz propratnu poruku: „Ja ne umem ovo da koristim, kažeš“, ali koji mu je sad stajao u kuhinji poput spomenika boljim vremenima. Danas nije u kontaktu s osobom koja mu ga je poslala, a osećao je i da mu posao nije bogzna kako inspirativan.

Prethodnog vikenda se čak upitao da li bi trebalo da potraži drugi posao, a to je za čoveka kakav je Mikael Blumkvist bila prilično drastična ideja. *Milenijum* je njegov život i njegova strast, i mnogo toga najboljeg i najdramatičnijeg što mu se desilo bilo je u vezi s novinama. Ali ništa ne traje večno, možda čak ni ljubav prema *Milenijumu*, a ni vreme inače nije povoljno za vlasnike novina koje se bave istraživačkim novinarstvom.

Ispaštala su sva izdanja koja su imala cilj da naprave nešto veliko i ambiciozno, a on nije mogao a da se ne očese o pomisao da je njegova vizija *Milenijuma* možda bila lepa i istinita iz neke više perspektive, ali da ona neće nužno pomoći časopisu da preživi. Mikael uđe u dnevnu sobu pijuckajući kafu i baci pogled na zaliv Ridarfjorden. Napolju je besnela prava oluja.

Od miholjskog leta koje je obasjavalo grad dobar deo oktobra, produžavajući sezonu baštama kafića mnogo duže od očekivanog, vreme se drastično promenilo prelazeći u đavolsku klimu, punu neprekidnih olujnih vetrova i pljuskova i ljudi koji su u najvećoj meri uvijeni žurili

kroz grad. Mikael nije izlazio ceo vikend, ali ne samo zbog vremena. Imao je grandiozne planove vezane za revanš, ali sve se izjalovilo i to nije ličilo na njega, ni jedno ni drugo.

On nije bio autsajder koji je uvek morao da se preda, a za razliku od ostalih slonova u medijskoj Švedskoj, nije patio od napumpane predstave o sebi koja je stalno morala da se hrani i potvrđuje. S druge strane, prošlo je nekoliko teških godina i pre nepunih mesec dana ekonomski izveštač Vilijam Borj je u *Sernerovom* časopisu *Biznis lajff* objavio hroniku naslovljenu „Vreme Mikaela Blumkvista je prošlo“.

To što je članak uopšte napisan i što je privukao toliko pažnje bio je, naravno, znak da je Blumkvistov položaj i dalje snažan, a niko nije ni tvrdio da je hronika bila posebno dobro formulisana ili originalna. Mogla se lako odbaciti kao još jedan napad zavidnog kolege. Ali iz nekog razloga, koji je kasnije bilo teško u potpunosti razumeti, sve je izraslo u nešto veće. Možda se u početku to moglo protumačiti kao rasprava o reporterskom zanimanju – da li „kao Blumkvist, sve vreme treba tražiti greške u privredi i držati se zastarelog novinarstva iz sedamdesetih godina“, ili – kao sam Borj – „treba odbaciti svu zavist i prihvatiti veličinu istaknutih preduzetnika koji su ubrzali Švedsku“.

Ali debata je, korak po korak, izletela iz koloseka i javile su se besne tvrdnje da Blumkvist tokom poslednjih godina nije slučajno pao u zapećak „budući da polazi od toga da su sva velika preduzeća prevaranti“, i da stoga „u priče ulazi preoštro i slepo“. Tako nešto se na duže staze kažnjava, govorilo se. Čak je i stari bandit Hans-Erik Veneštre, kojeg je Blumkvist navodno oterao u smrt, izazvao izvesno sažaljenje i, iako su se ozbiljni mediji držali po strani, uvrede su neprekidno pljuštale po društvenim mrežama, a napadi nisu dolazili samo od ekonomskih novinara i privrednika, koji su svi imali razloga da se okrenu na svog neprijatelja sada kada im se na trenutak učinio slabim.

Više mladih novinara takođe je iskoristilo priliku da se profiliše, ukazujući na to da Mikael Blumkvist i ne razmišlja moderno, jer nije aktivan ni na Tviteru ni na Fejsbuku, i da bi na njega ponajviše trebalo gledati kao na relikviju iz davnih vremena, kad je bilo novca u izobilju. Neki su samo iskoristili priliku da napišu zabavne heštegove, kao što

je #kaublumkvistovovreme i slično. Sve zajedno je bila prava čorba gluposti, koja nikoga manje nije zanimala od njega samog, barem je tako sebi govorio.

S druge strane, nije mu baš bilo od pomoći što od afere „Zalačenko“ nije imao nijednu dobru priču i što se *Milenijum* zaista nalazio u krizi. Tiraž je i dalje bio u redu, dvadeset jedna hiljada pretplatnika. Ali prihodi od oglasa su drastično opali, nije bilo ni dodatnih prihoda od knjiga, a budući da suvlasnica Harijet Vanger nije mogla da prenosi više kapitala, upravni odbor časopisa je – protivno Mikaelovoj volji – trideset procenata akcija prodao norveškoj novinskoj imperiji *Serner*. To nije bilo toliko čudno koliko je delovalo ili barem ne onoliko koliko je u prvi mah izgledalo. *Serner* je izdavao i nedeljne i večernje novine, a posedovao je i veliki sajt za upoznavanje, kao i dva pretplatna TV kanala i jedan fudbalski tim u prvoj norveškoj ligi, i ne bi trebalo da ima ikakve veze s časopisom kakav je *Milenijum*.

Ali *Sernerovi* predstavnici – pre svega šef izdavaštva Uve Levin – uveravali su ih da je koncernu potreban jedan prestižni proizvod i da se svi iz vođstva kompanije dive *Milenijumu* i da niko više od njih ne bi voleo da časopis nastavi kao i ranije. „Mi nismo ovde da bismo zaradili!“, kao što je to Levin rekao. „Želimo da uradimo nešto važno“, a odmah je video i da je časopis dobio pozamašan prihod u kasi.

Serner se na početku nije mešao u redakcijske poslove. Obavljali su posao kao i obično, samo s malo većim budžetom, i novi osećaj nade proširio se redakcijom, ponekad čak i kod samog Mikaela, koji je osećao da jednom u životu može da se posveti žurnalistici umesto da se brine za finansije. Ali otprilike kad je počela hajka na njega – i on se nikad neće osloboditi sumnji da je koncern iskoristio priliku – ton se promenio i počeli su prvi pritisci.

Naravno, govorio je Levin, časopis će nastaviti da kopa u dubinu, nastaviće s literarnim pričama, socijalnim patosom, svim tim. Ali ne moraju svi članci da budu o ekonomskim nepravilnostima, nepravdama i političkim skandalima. O glamuroznom životu – o poznatima i premijerima – takođe se može sjajno pisati, rekao je, nastavljajući strastveno o američkim časopisima *Veniti fer* i *Eskvajer*, kao i o Geju

Talezeu i njegovom klasičnom portretu Sinatre, „Frank Sinatra ima kijavicu“, i o Normanu Majeru i Trumanu Kapoteu i Tomu Vulfu i ko zna još o čemu.

Mikael Blumkvist zapravo nije imao nikakvih primedaba, bar ne tada. I sam je svega šest meseci ranije napisao dugačku reportažu o paparaco industriji i kad bi samo našao dobar i ozbiljan ugao, napisao bi portret bilo kog neznanca. Nije tema ono što određuje da li je reč o dobrom novinarstvu, imao je običaj da kaže, već je to odnos. Ne, ono protiv čega se pobunio jeste ono što je naslutio između redova: da je ovo početak većeg napada i da će *Milenijum* za koncern postati kao i bilo koje druge novine, odnosno publikacija koja se može menjati kako se nekome prohte sve dok ne postane isplativa – i razvodnjena.

Zato je, kad je čuo da je Uve Levin unajmio savetnika i dao da se sprovede čitav niz marketinških istraživanja koja je trebalo da predstavi u ponedeljak, Mikael u petak po podne otišao kući i dugo sedeo za radnim stolom ili ležao u krevetu, formulišući različite vatrene govore u vezi s tim zašto *Milenijum* mora da ostane pri svojoj viziji: Neredi u predgrađu. Otvoreno ksenofobična partija sedi u parlamentu. Netolerancija raste. Fašizam je pomerio svoje pozicije, i svuda su beskućnici i prosjaci. Švedska je po mnogo čemu postala sramotna nacija. Formuliseo je gomilu lepih reči i doživeo čitav niz fantastičnih trijumfa u svojim sanjarenjima, u kojima je izrekao toliko preciznih i ubedljivih istina da su se i cela redakcija i ceo koncern *Serner* prenuli iz svojih krivih predstava i zajednički odlučili da krenu za njim.

Ali kad se malo osvestio, uvideo je da ovakve reči nemaju težinu i da u njih, čisto ekonomski, niko ne veruje. *Money talks, bullshit walks*, i sve to! Časopis pre svega mora sam da se izdržava. A onda mogu da menjaju svet. Tako je funkcionisalo i umesto da planira besne govore, Mikael se zapitao da li bi mogao da istrese neku dobru priču. Nada o nekoj ekskluzivi možda bi probudila samopouzdanje u redakciji i navela ih da ne mare za Levinova istraživanja i prognoze o *Milenijumovoj* zastarelosti ili šta je već Uve planirao da ispriča.

Blumkvist je od svog velikog otkrića postao neka vrsta centrale za novosti. Svakodnevno je dobijao informacije o nepravilnostima

i sumnjivim poslovima. Najveći deo njih, istina, bio je čisto sranje. Kverulanti, teoretičari zavere, lažljivci i pametnjakovići javljali su se s najbesmislenijim pričama koje se nisu održavale ni pri najmanjoj proveri, ili koje u najmanju ruku nisu bile dovoljno zanimljive da bi se pretočile u članak. S druge strane, ponekad bi se iza nečeg potpuno banalnog ili svakodnevnog krila neka jedinstvena priča. U nekom jednostavnom poslu s osiguranjem ili u nekoj trivijalnoj prijavi nestanka neke osobe mogla se naći neka velika, opšteljudska priča. Nikad se nije moglo sa sigurnošću znati. Svemu se moralo pristupiti metodično i slobodoumno, pa je zato Mikael u subotu ujutru sedeo za kompjuterom i beležnicom i proveravao ono što ima.

Radio je do pet po podne i, istina, otkrio je nešto što bi ga pre deset godina uzbudilo, ali što mu sada nije ulivalo previše entuzijazma, i to je bio klasičan problem, znao je to. Posle nekoliko decenija u ovom poslu sve deluje poznato, i čak iako čisto intelektualno shvataš da je nešto dobra priča, svejedno se ne uzbuđuješ, a kad je još jedan ledeni pljusak počeo da pada na krov, Mikael je prekinuo rad i prešao na Elizabet Džordž.

Ovo nije samo eskapizam, ubeđivao se. Ponekad se najbolje ideje nađu tokom odmora – to je znao iz iskustva. Dok radiš nešto drugo, delovi slagalice se iznenada sklope. Ali na pamet mu nije pala nijedna druga konstruktivna ideja osim one da bi trebalo češće ovako da leži i čita dobre romane, i kad je ponedeljak stigao, s novim nevremenom, Mikael je već bio protrčao kroz jedan i po krimić Elizabet Džordž, plus tri stara broja *Njujorkera* koja su mu stajala na noćnom stočiću.

Sada je, dakle, sedeo u dnevnoj sobi s kapučinom u ruci i gledao nevreme napolju. Bio je umoran i rasejan, sve dok brzim trzajem – kao da je iznenada odlučio da povрати snagu – ne ustade i obuče bakandže i zimski kaput i izađe. Bilo je parodično neprijatno.

Ledeni, kišni naleti vetra probijali su do kostiju, pa Mikael požuri ulicom Hurnsgatan koja se neuobičajeno sivo pružala pred njim. Ceo Seder je, čini se, bio lišen svojih boja. Nije bilo čak ni nekog iskričavog jesenjeg lista koji leprša vazduhom, i Mikael pognute glave i s rukama

preko grudi nastavi pored Crkve Marije Magdalene ka Slusenu, gde skrenu desno u ulicu Jetgatsbaken i, kao i obično, prođe pored radnje „Monki“ i paba „Indigo“. Potom se pope u redakciju, koja se nalazila na četvrtom spratu, tačno iznad prostorija Grinpisa, i već u hodniku začu žamor.

Unutra je bilo neuobičajeno mnogo ljudi. Cela redakcija, plus najvažniji frilenseri, kao i tri osobe iz *Sernera*, dva savetnika i Uve Levin, koji se – zbog današnje prilike – malo slobodnije obukao. Više nije izgledao kao direktor, a očito je naučio i neke nove izraze, između ostalog i narodno „gde si“.

„Gde si, Mike, kako si?“

„Zavisi od tebe“, odgovori Mikael, zapravo ne misleći ništa loše.

Ali primeti da je ovo shvaćeno kao objava rata, pa kruto klimnu glavom i sede na jednu od stolica postavljenih za mali auditorijum u redakciji.

Uve Levin pročisti grlo i nervozno pogleda Mikaela Blumkvista. Poznati novinar, koji je na ulazu delovao tako ratoborno, sada je izgledao iskreno zainteresovano i nije pokazivao znake da želi da se svađa ili raspravlja. Ali Uvea to nije ni najmanje umirilo. On i Blumkvist su zajedno radili na zameni u *Ekspresenu*. U to vreme su uglavnom pisali brze vesti i veliki broj gluposti. Ali posle posla, u kafani, sanjali bi o velikim reportažama i otkrićima, i satima bi pričali o tome kako se nikad neće zadovoljiti konvencionalnim ili bezizražajnim, već da će uvek kopati duboko. Bili su mladi i ambiciozni i želeli su sve odjednom. Uveu je to vreme ponekad nedostajalo, naravno ne plata ili radno vreme, pa čak ni slobodan život u barovima i sve one devojke, nego snovi – nedostajala mu je njihova snaga. Umela je da mu nedostaje ona pulsirajuća želja da se promene društvo i novinarstvo i da se piše tako da svet stane u mestu i vlast se poguri, i naravno, to je bilo neizbežno čak i za takvu veliku zverku kakva je on. Ponekad se pitao šta se desilo sa svim tim i kuda su snovi nestali.

Mike Blumkvist ih je sve ostvario – ne samo zato što je bio odgovoran za neka od najvećih razotkrivanja u novije vreme. On je i pisao s tom snagom i patosom o kojima su maštali i nikad se nije povijao pod